

Handleiding voor de leerkracht

1. Het onderwerp

Alle mensen troetelen wat af met hun honden, katten, cavia's, parkieten, papagaaien en lievelingspaarden. Honderden euro's worden uitgeven aan kattengourmets en super-hondenbrokken. Er wordt gul aan dierenhulporganisaties gegeven en we dragen de natuur allemaal een warm hart toe. Maar evenzogoed belanden er elke zomer duizenden dieren afgedankt in het asiel, kopen we souvenirs van koraal en krokodillenleer en floreert de illegale handel in bedreigde dier- en plantensoorten.

2. De opdrachten

De leerling gaat opdrachten uitvoeren over olifanten. Dit zijn zowel theoretische als praktische opdrachten, die kunnen variëren in moeilijkheidsgraad.

De opdrachten zijn verdeeld in *basisopdrachten* en meer uitgebreide *keuze-opdrachten*. Door bepaalde nodige materialen of omstandigheden kunnen sommige keuze-opdrachten niet voor iedereen even makkelijk uitvoerbaar zijn. Daarom zijn deze opdrachten niet verplicht. De basisopdrachten moeten we allemaal worden gemaakt.

Bij sommige opdrachten wordt in het werkdocument verwezen naar zogenaamde *Handige Hulpen*. Deze geven ondersteuning bij de grotere en moeilijkere opdrachten door de leerling te laten zien welke stappen gevolgd kunnen worden om tot een goed resultaat te komen. In de online beschrijving van de leeractiviteit zijn directe links opgenomen naar de benodigde Handige Hulpen. Alle Handige Hulpen die binnen deze lessenserie worden gebruikt, zijn tevens opgenomen in een apart arrangement binnen Acadin: http://maken.wikiwijs.nl/32993/Handige_Hulpen

Alle opdrachten kunnen naar keuze individueel of in een groepje worden uitgevoerd.

De opdrachten van deze lessenserie zijn ontwikkeld voor *digitale* verwerking. In de online beschrijving van de leeractiviteit zijn theorie en videomateriaal opgenomen die onmisbaar zijn voor het maken van de opdrachten. Ook wordt hier regelmatig verwezen naar internetbronnen. Het wordt dus sterk aanbevolen dat de leerling het werkdocument op de computer invult.

De leeractiviteit hoeft niet in één keer te worden gemaakt, de opdrachten kunnen worden verspreid over meerdere momenten.

3. Leerdoelen

De leerling weet ...

- ✓ de problemen van het behoud van diersoorten in een steeds voller wordende mensenwereld.
- ✓ waarom er dierenhulporganisaties zijn en wat ze doen.
- ✓ welke invloed wij als mensen op dieren hebben.

De leerling kan ...

- ✓ beschrijven hoe en wanneer dierendag ontstaan is.
- ✓ kenmerken van de olifant benoemen.
- ✓ de olifant in de belangstelling zetten.

4. Benodigde materialen en tijd

De leerling heeft de volgende materialen nodig voor de basisopdrachten:

- ✓ pen
- ✓ schrijfpapier
- ✓ tekenpapier
- ✓ (kleur) potloden
- ✓ internetverbinding

Aanvullende materialen voor de keuze-opdrachten:

- ✓ verf
- ✓ schilderdoek/papier
- ✓ kwasten
- ✓ A4/A5 tekenpapier
- ✓ stiften
- ✓ zelf gekozen materiaal voor opdracht 6.2

Handige Hulpen

- ✓ een muurkrant maken
- ✓ een poster maken
- ✓ een cirkeldiagram maken

Deze leeractiviteit neemt ongeveer 6 uur in beslag (excl. keuze opdrachten).

5. Aanwijzingen bij het nakijken

De leerkracht beoordeelt zowel het ingevulde werkdocument als eventuele werkstukken buiten dit document. Beoordeling en feedback verwerkt de leerkracht in Acadin, maar kunnen ook persoonlijk met de leerling worden doorgenomen.

Bij het nakijken van de opdrachten moet erop gelet worden dat de leerling niet alleen het juiste antwoord geeft, maar dit antwoord ook *logisch onderbouwt*. De leerling moet duidelijk laten zien welke redenering heeft geleid tot het antwoord en waarom de leerling dit de juiste redenering vindt. Niet alle antwoorden op de vragen zijn letterlijk in deze handleiding opgenomen. Wanneer het antwoord wél in deze handleiding staat, hoeft dat van de leerling vaak niet precies hetzelfde te zijn, zolang het antwoord wel klopt en goed onderbouwd is.

Elke leeractiviteit in deze serie heeft een korte *evaluatieopdracht*. Deze staat op de laatste pagina van het werkdocument van de leerling. Het doel van deze evaluatie is een beeld te krijgen van de voorkeuren van de leerling. Welke onderwerpen en opdrachten spreken de leerling wel of niet aan? En welk soort opdrachten vind de leerling makkelijk of juist moeilijk? De antwoorden die de leerling hier geeft, kan de leerkracht gebruiken bij het selecteren van een mogelijke volgende opdracht voor deze leerling in Acadin.

1 Dier en dag

Opdracht 1.1

Wat betekent "als een olifant in een porseleinkast"?

Hij gaat tekeer 'als een olifant in de porseleinkast' zeggen we wanneer iemand onzorgvuldig met iets kostbaars omspringt.

Opdracht 1.2

Op de afbeelding rechts zie je Franciscus van Assisi. Zoek uit wie hij was, wanneer hij leefde en wat hij met dierendag te maken heeft. Verwerk al deze gegevens in een verhaal over hem. Dit verhaal moet minimaal een A4tje vol zijn. Gebruik de ruimte hieronder.

Het verhaal kan per leerling verschillen. In het verhaal zou vermeld kunnen worden dat Franciscus in de twaalfde eeuw in Italië woonde. Dat 4 oktober op de katholieke kalender de dag van de heilige Franciscus van Assisi is. Eerst leefde hij een beetje wild. Daar kreeg hij spijt van en toen vond hij het belangrijk dat iedereen hoorde wat in de Bijbel staat geschreven. Daarom vertelde hij over God, aan ieder die het maar wilde weten, zelfs aan de dieren in het veld. Vogels, de vissen, de hazen, en de herten en vast ook de olifant kwamen naar hem luisteren. Men zegt dat Franciscus met de dieren kon praten. Hij hield van dieren, maar ook van de natuur. Een zekere Juffrouw Winter uit Brno in Tsjechië schreef in mei 1927 een belangrijke brief. Zij stelde voor om één dag per jaar speciaal aan de dieren te denken. Die brief stuurde zij naar Margaret Ford in Londen. Miss Ford was voorzitter van de wereldvereniging van de dierenbescherming. Zij vond het een prachtig idee en de beide dames kwamen overeen dat 4 oktober een goede datum voor dierendag zou zijn. Dé dag dus van de heilige Franciscus van Assisi.

Opdracht 1.3

Wanneer werd de allereerste dierendag in Nederland gevierd?

1930

Keuze-opdracht 1.4

Bedenk een slogan om dierendag onder de aandacht van de mensen te krijgen.

Een slogan is een korte, kernachtige zin die wordt gebruikt om een product/bedrijf aan te prijzen. Je kunt dan onder andere denken aan de volgende voorbeelden. Weet jij nog van wie die zijn?

Slogan:	Deze slogan hoort bij:
1. Dat zég ik ...	Gamma
2. Sterk spul hè...	Fisherman Friend
3. Even Apeldoorn bellen...	Centraal Beheer
4. Ze zei meneer tegen me...	McDonalds
5. Gezocht: Levend, niet dood!...	Bont voor dieren
6. Smelt in je mond, niet in je hand...	M&M's

Schrijf hier je eigen slogan:

Verskillende antwoorden zijn mogelijk. Het gaat er wel om dat de leerling begrepen heeft wat een slogan is.

2 Met huid en slurf

Opdracht 2.1

Bedenk zelf een mop over een olifant en een ander dier.

Verskillende antwoorden zijn mogelijk. Als er maar een olifant en een ander dier in de mop voorkomen en er om gelachen kan worden.

Opdracht 2.2

Wat betekent "hij heeft een olifantenhuid".

"Een olifantenhuid" betekent dat je ongevoelig voor de kritiek van anderen bent. Oftewel dat je je niets aantrekt van wat anderen over je zeggen.

Opdracht 2.3

Dikhuid is een bijnaam voor een olifant. Waarom? Schrijf zo veel mogelijk eigenschappen op over de huid van een olifant en combineer de eigenschappen met de uitdrukking dikhuid.

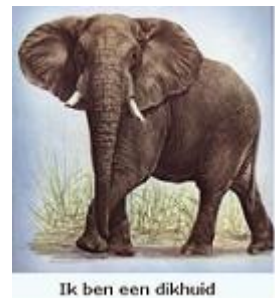
Mogelijke juiste antwoorden kunnen zijn:

Drie tot vier centimeter.

De huid van de olifant is ondanks de dikte gevoelig.

Er wordt gezegd dat de olifant een muskiet kan voelen zitten.

Achter de oren en aan de binnenkant van de poten, in de liezen is de huid dunner.

Opdracht 2.4

Je hebt de Afrikaanse olifant en de Aziatische olifant. Zoek van beide minimaal 6 overeenkomsten en 6 verschillen op.

Overeenkomsten: ↓	Verschillende antwoorden zijn mogelijk, waaronder:	Verschillen: ↓
1. allebei slagstanden	Afrikaanse olifant & Aziatische olifant	1. in Azië hebben alleen mannetjes slagstanden, in Afrika zowel de man als de vrouw.
2. 4 poten		2. Afrikaanse olifanten hebben langere poten. De Afrikaanse kan wel 4,2 meter worden, de Aziatische 3,6 meter.
3. 2 flaporen		3. de oren van de Afrikaanse olifant zijn groter.
4. slurf		4. de Aziatische olifant heeft maar 1 slurfpunt. De Afrikaanse heeft 2 slurfpuntjes.
5. zijn heel groot en zwaar		5. de Aziatische olifant wordt minder zwaar (5000 kilo) dan de Afrikaanse (7500 kilo)
6. lijken qua bouw op elkaar		6. De Aziatische olifant heeft een ronde rug en de Afrikaanse heeft een rechte of holle rug.

Opdracht 2.5

Probeer te bedenken waarom deze olifanten zo van elkaar verschillen. Wat heeft er voor gezorgd dat ze zo geworden zijn terwijl het wel allemaal olifanten zijn?

Dit antwoord kan enigszins verschillen per leerling. Maar het antwoord moet wel aangeven dat het verschil te maken heeft met de leefomgeving van de olifant. De ontwikkeling van de olifant begon eerst in het Midden-Oosten, vandaar naar Europa en Azië en vervolgens naar Amerika. Onderweg evolueerde de olifant. De eerste Afrikaanse olifanten waren bladeters, maar de mammoeten op de Euraziatische steppe kregen sterkere kiezen om de taai, harde grassen die op de droge steppen groeiden te kunnen vermalen. Ze ontwikkelden daarnaast een dikke harige vacht en kleinere oren tegen de kou.

Opdracht 2.6

Als de Afrikaanse en de Aziatische olifant zo verschillen van elkaar vanwege de reden(en) die je bedacht hebt bij 2.5, hoe zou dan een Nederlandse olifant eruit zien door de reden(en) die je bedacht hebt bij 2.5? Schrijf minimaal 6 eigenschappen op van de door jouw bedachte Nederlandse olifant.

Verschillende antwoorden zijn mogelijk. Let er wel op dat de leerling rekening houdt met ons klimaat dus koude winters en warme zomers, veel en weinig beplanting. De Nederlandse olifant moet dus aangepast zijn aan alle omstandigheden die in Nederland voor kunnen komen.

Keuze-opdracht 2.7

Maak 3 schilderijen waarin je de 3 verschillende soorten olifanten uit opdracht 2.4 en 2.6 laat zien. Schilder ze in een situatie waarin je laat zien waarvoor ze hun slurf gebruiken én in de omgeving waar ze vandaan komen.

Laat je kunstwerken zien aan je leerkracht, maar maak er ook foto's van en voeg die hieronder in!

De schilderijen moeten de Aziatische, Afrikaanse en de Nederlandse olifant laten zien. In het schilderij moet getoond worden waarvoor olifanten hun slurf gebruiken. Dit zijn onder andere de volgende situaties: De slurf vormt de neus en de bovenlip van de olifant. Hij kan er mee takken plukken, eten in z'n mond steken, zware stammen optillen, drinken, douchen (met water en zand), trompetteren, voelen, worstelen, een vuiltje uit zijn oog halen en een knikker oppakken. En hij kan er natuurlijk mee ruiken. Het komt voor dat de olifant met z'n slurf in een strop terecht komt. Een olifant met een beschadigde slurf is zwaar gehandicapt. Je kunt de slurf het beste vergelijken met de hand van de mens.

Keuze-opdracht 2.8

Maak een muurkrant waarin je alle opdrachten, dus 2.1 tot en met 2.7, verwerkt. Gebruik hiervoor eventueel de Handige Hulp: Een muurkrant maken. Deze vind je hier:

http://maken.wikiwijs.nl/32993/Handige_Hulpen

Maak ook nu weer een foto van het eindresultaat en voeg die hieronder in.

De muurkrant zal verschillen per leerling. Let er wel op dat de genoemde opdrachten in de muurkrant verwerkt zijn.

3 Olifantenbaan

Opdracht 3.1

Wat heeft een "Mahout" te maken met een olifant?

Een "Mahout" is een olifantenverzorger, de olifantenbegeleider. Als de Mahout goed voor zijn olifant is, ontstaat er een goede band tussen de olifant en de Mahout en luistert de olifant naar zijn verzorger.

Opdracht 3.2

Leg uit wat de volgende woorden betekenen en geef bij elk woord een voorbeeld als dier.

Woord:	Voorbeeld als dier:
1. trekdier	Een dier dat een last trekt. Paard, een olifant, buffels.
2. lastdier	Een dier dat lasten draagt. Ezels, kamelen, yaks, pony's.
3. proefdier	Een dier dat wordt gebruikt om bijvoorbeeld de (bij)werkingen van medicijnen en cosmetica te testen. Ratten, muizen, apen, biggen, konijntjes, katten en honden.
4. vechtdier	Een dier dat door mensen tot vechten wordt aangezet tegen soortgenoten en tegen andere dieren. Honden, hanen, beren.
5. rijdier	dier waarop gereden wordt. Paard, pony, ezel, kamelen, olifanten.
6. amusementsdier	Dieren die in shows en dergelijke worden gebruikt: dolfijnen, orca's, circusdieren, stieren tijdens stierengevechten.
7. knuffeldier	Een dier met een hoge 'aibaarheidsfactor'. Knuffelige hondjes, schattige katjes, vaak alle jonge dieren.
8. wedstrijddier	Dieren die in wedstrijden worden gebruikt. Paarden, hazewindhonden, kamelen.
9. werkdier	Dieren die speciale klusjes voor mensen opknappen, zoals een blindengeleidehond, reddingshond, aapjes voor gehandicapte mensen.
10. waakdier	Een dier dat huis en haard voor de mens beschermt: hond, ganzen.

Opdracht 3.3

Welk gebruik van een dier uit opdracht 3.2 keur je goed? Welk gebruik keur je af? Leg uit waarom en verzin zelf nog 2 soorten dieren die niet genoemd zijn.

De leerling geeft hier zijn eigen visie. Of het antwoord goed of fout is, hangt af van de logica van de onderbouwing.

Keuze-opdracht 3.4

Kies 1 diersoort die je bij opdracht 3.3 hebt afgekeurd. Maak tegen het gebruik van dat dier een poster om mensen op te roepen om het ook af te keuren en niet te gaan doen! Een voorbeeld hiervan zie je hiernaast.

Gebruik de ruimte hieronder om je digitale poster in te voegen. Heb je je poster niet op de computer gemaakt? Maak dan een foto van het eindresultaat en voeg die hieronder in!

Gebruik eventueel nog de Handige Hulp: Een poster maken. Deze vind je hier:

http://maken.wikiwijs.nl/32993/Handige_Hulpen

De leerling kan zelf kiezen of de Handige Hulp gebruikt wordt. Het resultaat moet een poster zijn die netjes, duidelijk en goed het doel laat zien: een oproep tot het niet gebruiken van een dier voor een bepaald doel. De leerling toont de poster door een foto of een scan in het werkdocument te plaatsen.

Laat hem niet hangen!

4 Stroopjacht

Opdracht 4.1

Leg in je eigen woorden uit wat stropen betekent.

De leerling moet zelf het woord stropen uitleggen. Dit kan ongeveer het antwoord worden: Stropen is het bejagen en doden van dieren die beschermd zijn.

Opdracht 4.2

Wat denk je, worden er in Nederland ook dieren gestroopt? Zo ja welke en hoe?

Ook in Nederland worden nog herten, konijnen, eenden en dergelijke gestroopt.

Opdracht 4.3

Olifanten worden gestroopt voor hun slagtanden. Maar wat is het gevolg voor een olifant zonder slagtand? Wat kan hij dan niet meer doen waarvoor hij zijn slagtanden eigenlijk nodig heeft?

Bij olifanten dient de slagtand om wortels op te graven en schors van bomen te halen, als wapens en bij sociaal contact als manier om indruk te maken.

Opdracht 4.4

In dierentuinen worden soms ook de slagtanden bij de olifanten weggehaald. Waarom zouden ze dat doen? Wat vind jij hiervan? Leg ook uit waarom je dat vindt.

De leerling geeft hier zijn eigen visie. Of het antwoord goed of fout is, hangt af van de logica van de onderbouwing. Het is wel zo dat in dierentuinen de olifant zijn slag- of stoottanden makkelijker kan breken of beschadigen, zoals aan ijzeren- en betonnen hekwerken, betonnen muren of vloeren. Bovendien kunnen ze eventueel gaan vechten en hun soortgenoten verwonden.

5 Recht in de aandacht

Je weet dat mensen rechten hebben. Kinderen hebben bijvoorbeeld recht op een veilig onderdak, respect en voldoende eten. Je hebt ook recht op onderwijs. Maar dieren hebben ook rechten. Op deze website kun je deze rechten lezen:

<http://www.animalfreedom.org/paginas/informatie/proclamatie.html>

Opdracht 5.1

Stel 5 nieuwe dierenrechten op, die dus nog niet bestaan, voor alle dieren op de wereld. Vul je zelfbedachte dierenrechten in in de eerste kolom van de tabel hieronder.

De leerling mag de dierenrechten zelf verzinnen. Let er wel op dat het nieuwe rechten zijn.

Opdracht 5.2

Nu je deze dierenrechten hebt opgesteld, moet je ook héél goed gaan formuleren waaróm je die nieuwe rechten bedacht hebt. Probeer in je uitleg anderen zo goed mogelijk te overtuigen van jouw nieuwe dierenrechten. Vul je antwoorden in in de tweede kolom van de tabel hierboven.

De leerling onderbouwt zijn dierenrechten zorgvuldig. Het antwoord is ingevuld bij opdracht 5.1

Opdracht 5.3

Verzin én organiseer, voor in ieder geval je hele school, een "flashmob" met als onderwerp de olifant. Wat een flashmob is? Zoekt en gij zult vinden....

Deze opdracht mag je eventueel met meer personen bedenken, organiseren en uitvoeren.

Vergeet niet tegen je juf of meester te zeggen waar en wanneer de flashmob plaatsvindt, zodat zij of hij kan komen kijken! Misschien is het zelfs wel leuk om een filmpje of foto's te maken van de flashmob (kun je zelf doen of aan iemand anders vragen). Als je foto's maakt, kun je die hieronder invoegen. Of misschien schrijf je er wel een verhaaltje over.

6 Help zelf mee

Opdracht 6.1

- A) Zoek 5 dierenhulporganisaties binnen Nederland die jou het meeste aanspreken.
- B) Schrijf op voor welk(e) dier(en) ze zich inzetten.
- C) Formuleer in 2 regels, met je eigen woorden, wat hun doel is.

A) Dierenhulporganisaties:	B) Dieren:	C) Doel:
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

De leerling geeft hier bij vraag A zijn eigen mening. Let er op bij de antwoorden van B en C dat het wel klopt welke organisatie welk dier als inzet heeft.

Opdracht 6.2

Stel: je wint € 500,- Euro. Dit bedrag mag je niet zelf uitgeven. Je moet dit bedrag schenken aan 1 óf meer óf aan alle 5 dierenhulporganisaties uit opdracht 6.1.

Maak van jouw verdeling van het geld een cirkeldiagram. Laat zien welke verdeling je gemaakt hebt en zet er ook bij waarom je het geld zo verdeeld hebt onder de dierenhulporganisaties.

Mocht je al weten hoe je een cirkeldiagram moet maken, ga dan aan de slag. Kun je wel wat hulp gebruiken? Kijk dan bij Handige Hulp: Een cirkeldiagram maken. Deze vind je hier:

http://maken.wikiwijs.nl/32993/Handige_Hulpen

Voeg je cirkeldiagram en uitleg in het vak hieronder in.

De leerling kan zelf kiezen of de genoemde Handige Hulp gebruikt wordt. Het resultaat moet een cirkeldiagram zijn die netjes, duidelijk en correct de informatie weergeeft. De leerling maakt de opdracht digitaal in het werkdocument of toont in het document een foto of scan van het gemaakte product.

Keuze-opdracht 6.3

Bedenk wat jouw lievelingsdier is en ga onderzoeken wat die het liefste eet. Maak nu dat lievelingseten zo na zodat mensen het kunnen opeten. Dus kauwt jouw hond het liefst op een bot, hoe maak je iets om te eten voor mensen dat eruit ziet als een bot. Eet jouw kat het liefst kattensnoepjes, ga die dan namaken met ingrediënten die je als mens kan eten.

Schrijf je recept hieronder op en/of voeg een foto in van het resultaat!

Dit antwoord kan verschillen per leerling.

Keuze-opdracht 6.4

Laat je gerecht proeven door je klasgenoten. Zeg er niet bij dat het geen echte botten of kattensnoepjes zijn! Durven je klasgenoten het op te eten? Zo nee, dan heb je het gerecht héél goed nagemaakt.

EVALUATIE

Klaar met alle opdrachten? Beantwoord dan kort de evaluatievragen hieronder!

image: digitalart / FreeDigitalPhotos.net

Wat vind je van het onderwerp?

1. Het onderwerp van deze leeractiviteit vind ik ... omdat ...

2. Ik wil nog wel andere leeractiviteiten doen over dit onderwerp

JA NEE

Wat vind je van de opdrachten?

3. De opdrachten bij deze les zijn HEEL LEUK LEUK MINDER LEUK om te doen, omdat ...

4. De leukste opdracht vind ik ... omdat ...

5. Een minder leuke opdracht vind ik ... omdat ...

6. Mijn favoriete opdracht is ... omdat ...

7. De moeilijkste opdracht is ... omdat ...

8. De makkelijkste opdracht is ... omdat ...

Wat heb je van deze opdrachten geleerd?

9. Het belangrijkste wat ik nieuw geleerd heb in deze leeractiviteit vind ik ...

10. Wat ik nog wil weten over dit onderwerp is ...

11. De belangrijkste vaardigheid die ik voor mijzelf verbeterd heb met deze leeractiviteit is

12. Een vaardigheid die ik nog verder wil verbeteren is ... en dat wil ik doen door ...

Bronvermelding

Deze leeractiviteit is speciaal ontwikkeld voor gebruik binnen Acadin, dé digitale leeromgeving voor talentvolle leerlingen in het basisonderwijs.

Deze leeractiviteit is gebaseerd op de lesbrief 'Olifant in de porseleinkast' uit de serie Per Dag Wijzer, uitgegeven door het Centrum voor Mondiaal Onderwijs (CMO) in samenwerking met Kennisnet.

We bedanken de volgende mensen en organisaties voor hun toestemming voor het gebruik van illustraties: CMO en zijn licentiegevers, Gerrie Bel-de Boer voor het gebruik van de foto 'Honden met eigen vervoer'

Gebruikte afbeelding:

- 'Evaluatie': digitalart / FreeDigitalPhotos.net